

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 10.10.2025
Sayı : 1399

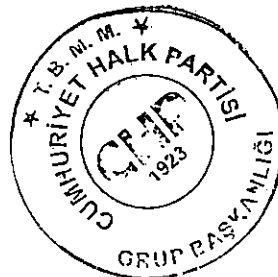
Tahsin BECAN
CHP Yalova Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

10/3207

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti'nin finansal rekabet gücünü uluslararası alanda artırmak, finansal piyasalar ile hizmetlerin gelişmesine ve derinleşmesine katkıda bulunmak, uluslararası finans ve sermaye piyasalarına entegrasyonu güçlendirmek ve bu sayede İstanbul Finans Merkezi'nin önde gelen küresel finans merkezlerinden biri olmasını sağlamak amacıyla gerekli yeni yasal, kurumsal çözümlerin araştırılması ve İFM'yi kuran Yasa'nın Anayasa'ya aykırılıklarının saptanarak uygun hale getirilmesi için Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması hususunu bilgilerinize saygılarımla arz ederim.07.10.2025

Tahsin BECAN
Yalova Milletvekili

GEREKÇE

Finans merkezi kısaca fon arz ve talebinin biraraya gelerek, uluslararası ekonomiler arasında mal, hizmet, bilgi ve sermaye akışının sağlanması için uzmanlaşmış kurumların kümелendiği şehir bölgeleri olarak tanımlanmaktadır. Finans merkezlerinde, şehir veya ülkelerin sunduğu coğrafi, tarihi veya ekonomik avantajların yanında hükümetlerin benimsediği çeşitli politikalarla desteklendiği gözlenmektedir¹.

Türkiye'nin ekonomik büyümesinde karşılaşılan sorunlara bir çözüm getirmek amacıyla ilk önce 2009'da İstanbul Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı oluşturuldu. Daha sonra 22.06.2022 tarihli ve 7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi'ni kuran yasa çıkarıldı. Gerek planın, gerekse yasanın gerekçesinde özetle, İstanbul'un, öncelikle bölgesel, nihai olarak da küresel finans merkezi ve zaman içinde ekonomideki büyümenin itici gücü olacağı, uluslararası fon girişinin artmasına ve ekonomik büyümeye kayda değer bir katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Ancak, İstanbul'un finans merkezi haline gelebilmesi için öncelikle Türkiye'nin hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı, insan hakları, yolsuzluklarla mücadele, demokratik hukuk devleti kurumları ve kurallarının işletilmesi ve basın özgürlüğü gibi konularda uluslararası standartlara yaklaşmış olması gerekmektedir.

Nitekim Yasanın çıktığı 2022 yılını başlangıç alırsak, Dünyada finans merkezlerinin gelişmişliği konusunda sıralama yapan genel kabul görmüş Global Financial Centres Index (GFCI)² tarafından 2022'de açıklanan sıralamaya göre İstanbul Finans Merkezi 119 merkez arasında 64. sırada, 2023'de 90. sıraya, 2024'de 110. sıraya ve 2025'de de 107. sıraya kadar gerilemiştir. Sıralamayı etkileyen faktörler arasında özellikle iş ortamı, beşerî sermaye, altyapı, finansal hizmetler sektörünün gelişmişliği, şehrin itibarının yanında siyasi istikrar ve hukukun üstünlüğü başlıklarında da ülkelerin rekabetçi olması gerekmektedir.

Bir başka örnek daha vermek gerekirse, World Justice Project (WJP)³ adlı bağımsız örgütün yayınladığı hukukun üstünlüğü endeksinde 2024 raporuna göre Türkiye, 142 ülke arasında 117. sırada, Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün yayınladığı 2025 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre ise Türkiye, basın özgürlüğü konusunda 180 ülke arasında 159'uncu sırada yer aldı.

O halde küresel finans merkezi olmanın en önemli bileşenlerinden biri, evrensel hukuk ilkelerini üst düzeyde uygulanmasının yanında öncelikle hukuk düzeninin yabancı yatırımcılara güven vermesi şarttır. Hukukun üstünlüğü söz konusu değilse orada ekonomi ve finans gelişmez yatırımcı gelmez. Bu tespitlerle birlikte söz konusu yasadaki aykırılıkların öncelikle hukuk sisteminden ayıklanması gerekmektedir.

¹ <https://tspb.org.tr/?s=finans+merkezleri>

² <https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-financial-centres-index/gfci-publications/>

³ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2024/>

İlk olarak, yasayla İFM’de faaliyet gösteren katılımcı şirketlerin defter ve belgelerini Vergi Usul Kanunu ve Ticaret Kanunu’ndaki kayıtlamalara tabi olmaksızın Türk Lirası dışındaki diğer paralarla düzenleyebilmeleri konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığa sınırsız bir düzenleme yetkisi tanınmıştır. Belge ve defterlerin TL dışındaki yabancı paralarla tutulması, bu şirketleri kayıtlarını TL ile tutmak zorunda olan şirketler karşısında çok daha avantajlı bir hale getirebilecektir. TL’deki değer kayıplarından bu şirketler etkilenmeyeceklerdir. Bu da onlar için rekabet avantajı sağlarken aynı işi yapan ve fakat İFM dışında faaliyet gösteren şirketler açısından rekabet dezavantajı haline dönüşecektir.

İkinci olarak, yasayla İFM’de faaliyet gösteren katılımcı şirketlerin defter ve belgelerini Türkçe dışındaki dillerde tutmalarına olanak tanınmıştır. Her ne kadar uluslararası işlem yapan şirketlerin bazı kayıt, defter ve sözleşmelerin Türkçe yanında yabancı bir dilde de tutulması kabul edilebilir olsa dahi, her şekilde Devletin denetimine tabi olması gereken kayıtların, defterlerin ve sözleşmelerin denetiminin mümkün olması gerekir.

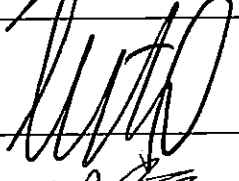
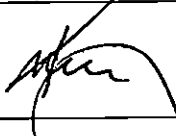
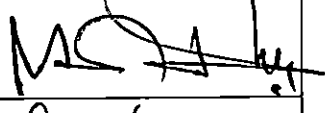
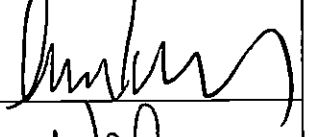
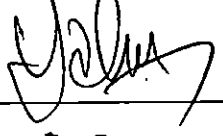
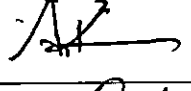
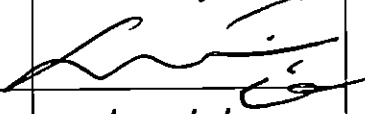
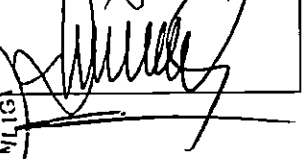
Son olarak, yasa İFM’de faaliyet gösteren şirketlerin kendi aralarında yaptıkları özel hukuka tabi işlemlerde uygulanacak hukuku serbestçe tayin edebilmelerini öngörmektedir. Yani İFM’de faaliyet gösteren iki Türk uyruklu şirket, aralarındaki bir finansal işlem için yabancı bir ülkenin hukukunun uygulanmasını kararlaştırabileceklerdir. Yabancı bir ülke hukukunun uygulanmasına yönelik bir hak tanınması, öncelikle Devletin egemenlik yetkisiyle bağdaşmamaktadır. Zira bir Devletin kendi uyruklarının kendi ülkesindeki işlemlerine başka bir ülkenin hukukunun uygulanması ulusal egemenlik ilkesini zedeler. Zaten bu amaçla yabancılık unsuru taşıyan özel hukuka ilişkin işlem ve ilişkilerde uygulanacak hukukun, Türk mahkemelerinin milletlerarası yetkisinin ve yabancı kararların tanınması ve tenfizinin düzenlenmesi amacıyla 27.11.2007 tarihli ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun halen yürürlüktedir.

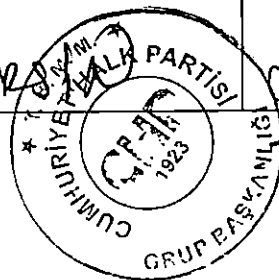
Tüm bu nedenlerle, bugün Türkiye’de uygulanan politikalarla finans merkezinin başarılı olmasının önünde ciddi engeller varken, bunlara ilaveten iş ve yaşam koşulları nedeniyle nitelikli işgücünün ülkeden göç etmesi de Türkiye açısından bu konuda bir başka büyük sorun olarak durmaktadır.

Bu amaçla, Türkiye Cumhuriyeti’nin finansal rekabet gücünü uluslararası alanda artırmak, finansal piyasalar ile hizmetlerin gelişmesine ve derinleşmesine katkıda bulunmak, uluslararası finans ve sermaye piyasalarına entegrasyonu güçlendirmek ve bu sayede İstanbul Finans Merkezi’nin önde gelen küresel finans merkezlerinden biri olmasını sağlamak amacıyla gerekli yeni yasal, kurumsal çözümlerin araştırılması ve İFM’yi kuran Yasa’nın Anayasa’ya aykırılıklarının saptanarak uygun hale getirilmesi için Meclis Araştırması önergesi verilmiştir.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
2. Törker Ateş	Borç	
3. Yücel Taşkın	İzmir	
4. Cavit ARI	Antalya	
5. Vecdi Gündoğdu	Kırklareli	
6. Ali Karaoğlu	Uşak	
7. Naci Güler	Kocaeli	
8. Emin Karakol	Aydın	
9. H. Yalın HALICI	İzmir Isparta	
10. AYKUT KAYA	Antalya mv.	
11. Utku Bakırözer	Eskişehir	
12. Metin İlhan	Karar.	
13. Mustafa Erdem	Antalya	
14. Arkan GENÇ	KATİBİ	
15. Talat DİNÇER	MEB	

16.	Ayhan Yaman	Ankara	
17.	Mustafa Adiguzel	Ordu	
18.	Ugur Bayraktutan	Artvin	
19.	Fahri Ozkan	Kirkkredi	
20.	Orhan Adnan Suner		
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			

